

โครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทย: ภาพสะท้อนอุดมการณ์ทางเพศสภาพในสังคมไทย*

Structures of Thai crime news headlines:

Reflection of gender ideology in society

เพ็ญภา คล้ายสิงห์โต **

offy49@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้เป็นการศึกษาโครงสร้างข้อความในพาดหัวข่าวอาชญากรรมตามแนวความคิดทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกระทำและสะท้อนให้เห็นการแทรกซึมอุดมการณ์ทางเพศสภาพภายใต้วาทกรรมพาดหัวข่าวอาชญากรรม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมมี 13 รูปแบบ หนังสือพิมพ์เลือกใช้รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว “เหตุการณ์ความรุนแรง” มากที่สุดในข่าวทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ยังพบว่า หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอข้อมูลรองในตำแหน่งแรกของพาดหัวข่าวต่างกันตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกระทำ เช่น ในกรณีข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอกระบวนการตำรวจในโครงสร้าง “กระบวนการตำรวจ+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสองและมีสัดส่วนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ต่างกับในกรณีข่าวที่ผู้หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้ชาย หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอสาเหตุความรุนแรงในโครงสร้าง “สาเหตุความรุนแรง+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสองและมีสัดส่วนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่าพาดหัวข่าวอาชญากรรมทำหน้าที่เป็นกลไกหนึ่งของสังคมในการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางเพศสภาพ เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับคุณลักษณะ พฤติกรรมของผู้ชายและผู้หญิง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

คำสำคัญ: พาดหัวข่าวอาชญากรรม, โครงสร้างพาดหัวข่าว, วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์, อุดมการณ์ทางเพศสภาพ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “อุดมการณ์ทางเพศสภาพในพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทย: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์”

** นิสิตอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

This paper studies the structure of Thai crime news headlines according to critical discourse analysis. The objectives of the study are 1) to compare the patterns of crime news headlines according to agent and victim's sex and 2) to reflect gender ideologies behind Thai crime news headlines. The result shows that there are 13 patterns of crime news headlines. Crime news headlines are mostly represented by “violence action” pattern. In addition, the choice of patterns that show secondary information in the first clause of the headlines varies according to agents and victims' sex. In the case of men against women violence news, the pattern “police process + violence action” comes as the second. While in the case of women against men violence news, the pattern “reason + violence action” comes as the second. The result shows that crime news headlines are a social resource which reproduces gender ideologies such as some values of traits of men and women, inequality power relation based on gender ideologies.

Keywords: crime news headlines, structure of news headlines, critical discourse analysis, gender ideology

1. บทนำ

ข่าวเป็นการรายงานเหตุการณ์ผ่านการประกอบสร้างทางสังคม หนังสือพิมพ์ไม่ได้เสนอเพียงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ยังแฝงไปด้วยความคิด ความเชื่อที่มีผลต่อการรับรู้ของคนในสังคมด้วย องค์ประกอบของข่าวที่มีความคิด ความเชื่อแฝงอยู่มากที่สุดคือ พาดหัวข่าว เนื่องจากนักข่าวสามารถเลือกใช้ภาษาได้ตามมุมมองและแทรกความคิดเห็น ทศนคติที่มีต่อเหตุการณ์ได้มากที่สุด พาดหัวข่าวจึงเป็นส่วนที่สามารถสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ได้มากกว่าส่วนอื่น (Van Dijk, 1988; Fowler, 1991)

ข่าวอาชญากรรมเป็นการรายงานเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม คำว่า “ความรุนแรง” กาญจนา แก้วเทพ (2543) และนันท์พนธ์ ชินคำประเสริฐ (2546) มองว่าความรุนแรงมิได้หมายถึงการที่ฝ่ายหนึ่งกระทำความรุนแรงด้วยวิธีใดก็ตามต่ออีกฝ่ายหนึ่งแล้วส่งผลให้เกิดความบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจหรือเสียชีวิตเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความหมายเชิงลึกในแง่การสั่นคลอนศักยภาพที่พึงมีของผู้ถูกระทำด้วย เช่น น.ส. ก้อย ถูกทำร้ายร่างกาย ได้รับความเจ็บจนไม่สามารถทำงานได้ ความรุนแรงที่เกิดกับ น.ส. ก้อย ได้กักกันศักยภาพของเธอ และความรุนแรงก็มีเรื่องอำนาจและความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ความรุนแรงที่ปรากฏในสังคมมีเบื้องหลังและความซับซ้อนแฝงอยู่ การทำความเข้าใจกับคำว่า “ความรุนแรง” จึงต้องพิจารณาทั้งความรุนแรงทางกายภาพและระดับเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม กล่าวคือ การใช้ความรุนแรงนอกจากจะหมายถึงการกระทำของฝ่ายหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายตรงข้ามได้รับความเสียหายแล้ว การใช้ความรุนแรงยังแฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ทางสังคม ค่านิยม ความเชื่อ เสมือนเป็นเครื่องมือที่มองไม่เห็นที่เอื้อให้เกิดความรุนแรง เช่น ความรุนแรงต่อสตรี นอกจากจะหมายถึงการที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบแล้ว ความรุนแรงต่อสตรียังอยู่บนพื้นฐานความไม่เท่าเทียมทางเพศระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของคนในสังคมเกี่ยวกับวัฒนธรรมแบบชายเป็นใหญ่ ที่มอบอำนาจให้ผู้ชายอยู่เหนือกว่าผู้หญิง ผู้ชายจึงได้รับความชอบธรรมทางโครงสร้างและวัฒนธรรมในการใช้ความรุนแรง เป็นต้น

ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาข่าวอาชญากรรมเพราะเป็นภาพที่ชัดเจนของทั้งความรุนแรงทางกายภาพและความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับประเด็นความรุนแรงต่อสตรี ซึ่งผลการศึกษาเห็นตรงกันว่า การรายงานข่าวอาชญากรรมโดยเฉพาะความรุนแรงต่อสตรียังคงถูกนำเสนอภายใต้กรอบความคิด ความเชื่อทางเพศสภาพในสังคมที่สะท้อนให้เห็นการครอบงำ อำนาจ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ (มนทกานต์ เชื่อมจิต, 2545; อภิสร่า ปิงเร็ว, 2545; วิลาสินี พิพิธกุล และกิตติ ถันภัย, 2546) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาเลือกศึกษาเฉพาะความรุนแรงที่กระทำต่อสตรี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่าถ้าศึกษาข่าวอาชญากรรมให้

ครอบคลุมมากกว่าความรุนแรงต่อสตรี คือศึกษาว่าอาชญากรรมที่เพศชายและเพศหญิงอยู่ในสถานะทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำจะเห็นถึงวิธีการรายงานข่าวที่แตกต่างกันหรือไม่และความแตกต่างนั้นจะสะท้อนให้เห็นนัยยะทางสังคมอย่างไรบ้าง บทความนี้เป็นการศึกษากลไกการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางสังคม ที่แฝงอยู่ภายใต้รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ แนวคิดนี้สนใจวิเคราะห์ภาษาที่มีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคม เช่น ภาษาสื่อมวลชน เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งที่สามารถครอบงำความคิดของคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ การวิเคราะห์ทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงไม่เพียงแต่วิเคราะห์รูปแบบภาษาที่ปรากฏในดวบทเท่านั้น แต่จะต้องผ่านกระบวนการตีความด้วยที่สอดคล้องกับปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับดวบทจึงจะตอบคำถามได้ว่าสิ่งที่แฝงอยู่ในดวบท หรืออุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในดวบทนั้นคืออะไร (Fairclough, 1995)

การวิเคราะห์ดวบทในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษารูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมจากนั้นนำรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวมาเปรียบเทียบกับเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเพื่อชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่าง และนำมาตีความร่วมกับความเชื่อค่านิยมทางเพศสภาพในสังคมไทย เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าพาดหัวข่าวอาชญากรรมทำหน้าที่ตอกย้ำ ผลิดซ้ำอุดมการณ์ทางเพศสภาพที่มีอยู่ในสังคมไทยประเด็นใดบ้าง

2. การศึกษาพาดหัวข่าวตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นการศึกษาโครงสร้างภาษาเพื่อทำความเข้าใจสังคมและเน้นการวิเคราะห์อุดมการณ์ที่แอบแฝงอยู่ในดวบทเช่น ความไม่เท่าเทียมกัน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่มีกรอบการวิเคราะห์ที่หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของนักคิดแต่ละท่านว่าจะใช้แนวคิดทางภาษาใดบ้างในการวิเคราะห์ทฤษฎีการวิเคราะห์ เช่น แฟร์คลอฟ (Fairclough, 1995) วิเคราะห์รูปแบบภาษาโดยใช้แนวคิดของฮาลิเดย์ (Halliday, 1985) ที่เน้นแสดงหน้าที่ของภาษาในระดับต่างๆที่สัมพันธ์กับสังคม ส่วนแวน ไดจ์ค (Van Dijk, 2001) ใช้แนวคิดการรับรู้ทางสังคม (socio cognitive approach) เน้นอธิบายความสัมพันธ์ทางภาษาและสังคม เพราะเขาเชื่อว่าการรับรู้ (cognition) เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างภาษากับสังคม

การวิเคราะห์ข่าวที่มีรูปแบบต่างกันเพื่ออธิบายเหตุการณ์เดียวกัน เป็นประเด็นที่นักทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์สนใจศึกษาว่า การใช้รูปแบบภาษาที่ต่างกันมีอุดมการณ์แฝงอยู่ในข่าวหรือไม่ เช่น งานวิจัยของเทเตลา (Thetela, 2001) และฟาวเลอร์ (Fowler, 1991) ผลการวิจัยส่วนหนึ่งของงานวิจัยทั้ง 2 เรื่อง ชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของรูปแบบภาษาที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากอุดมการณ์ของสำนักพิมพ์ที่ต่างกัน กลุ่มสำนักพิมพ์ที่มีอุดมการณ์สนับสนุนกับเหตุการณ์

ที่นำเสนอจะนำเสนอข่าวโดยใช้รูปภาษาที่ต่างกับกลุ่มสำนักพิมพ์ที่มีอุดมการณ์คัดค้าน หรือ การนำเสนอข่าวของสำนักพิมพ์ที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาล ก็จะใช้ภาษาต่างกับสำนักพิมพ์ที่มีความอิสระในการนำเสนอข่าว ทั้งนี้ ข่าวส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางการเมือง การแทรกแซงอำนาจที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าต้องมีกลุ่มสองกลุ่มที่มีความคิดที่ต่างกันอย่างชัดเจน และสำนักพิมพ์ของต่างประเทศก็แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนว่ามีอุดมการณ์อย่างไร เช่น อุดมการณ์ฝ่ายซ้าย อุดมการณ์ฝ่ายขวา หรืออุดมการณ์อนุรักษนิยม ผู้วิจัยจึงสนใจว่านอกจากการวิเคราะห์ภาษาที่ต่างกันในช่วงการเมืองแล้ว การวิเคราะห์รูปภาษาในข่าวทั่วไป ก็น่าจะสะท้อนให้เห็นความคิดความเชื่อ หรืออุดมการณ์ที่มีอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้

ข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวประเภทหนึ่งที่น่าจะสะท้อนความคิด ความเชื่อ ของคนในสังคม เพราะเป็นการนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ผ่านการประกอบสร้างที่ไม่ได้เสนอเฉพาะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ยังแฝงความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นลงไปด้วย และข่าวอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ผู้วิจัยเชื่อว่า ข่าวอาชญากรรมน่าจะสะท้อนให้เห็นความคิด ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับเพศสภาพ หรือความไม่เสมอภาคทางเพศที่มีในสังคมได้

บทความนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาพาดหัวข่าวอาชญากรรม เนื่องจากพาดหัวข่าวเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด และเด่นที่สุดในโครงสร้างข่าว ซึ่งทำหน้าที่เป็นใจความหลักของเนื้อข่าวทั้งหมด นักข่าวจะดึงประเด็นที่สำคัญที่สุดในข่าวขึ้นมาสรุปเป็นใจความหลักให้ผู้อ่านได้ทราบข่าว นำเสนอข้อมูลอะไรบ้าง ทั้งนี้พาดหัวข่าวไม่ได้ถูกนำเสนออย่างตรงไปตรงมาแต่ยังมีการเพิ่มสีสัน มุมมอง และทัศนคติของผู้เขียน เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้ผู้อ่าน พาดหัวข่าวจึงเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์แสดงความคิดอย่างไร ที่สำคัญภาษาในพาดหัวข่าวเป็นสิ่งที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์จดจำมากที่สุด และสิ่งที่จดจำได้มากที่สุดนั้นก็จะเป็สิ่งที่ปลูกฝังความคิด ความเชื่อของผู้อ่านอย่างไม่รู้ตัว

บทความนี้ศึกษารูปแบบ โครงสร้างพาดหัวข่าวตามแนวคิดของแวน ไดจ์ค (Van Dijk, 1988) ที่กล่าวถึงพาดหัวข่าวว่าเป็นโครงสร้างความหมายในระดับมหภาค เขาอธิบายว่าความหมายของเนื้อข่าวเป็นการเชื่อมโยงจากความหมายประพจน์แต่ละประพจน์หรือที่เรียกว่าความหมายในระดับจุลภาค (semantic microstructure) ส่วนพาดหัวข่าวไม่ใช่ประพจน์ใดประพจน์หนึ่งในเนื้อข่าว แต่เกิดจากมโนทัศน์ของนักข่าวที่เลือกความหมายที่สำคัญที่สุดของข่าวมาสร้างประพจน์ใหม่ เพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงใจความสำคัญทั้งหมดของข่าว พาดหัวข่าวจึงถือว่าเป็นความหมายในระดับมหภาค (semantic macrostructure) ข้อมูลที่นำเสนอในพาดหัวข่าวจึงเป็นข้อมูลที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญมากที่สุด การวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว ผู้วิเคราะห์ต้องทำความเข้าใจกับภาพรวมกับเนื้อข่าวทั้งหมด

ก่อนว่ากล่าวถึงประเด็นใดบ้าง เพื่อนำมาวิเคราะห์โครงสร้างพาดหัวว่าผู้เขียนเลือกให้ความสำคัญกับประเด็นใดมากที่สุด

แวน ไดจ์ค (Van Dijk, 1988) และคอนบอย (Conboy, 2007) นำเสนอว่า การบรรยายเหตุการณ์ในพาดหัวข่าวนั้น นักข่าวจะเลือกบรรยายเหตุการณ์ตามมุมมองของตนเองว่าส่วนใดเป็นส่วนที่เด่นที่สุด โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเหตุการณ์ การที่นักข่าวเลือกข้อมูลที่ต่างกัน ใช้รูปแบบประโยคที่ต่างกัน ทำให้พาดหัวข่าวมีรูปแบบโครงสร้างที่แตกต่างกัน ความแตกต่างของรูปภาษาไม่เพียงมีผลต่อการประกอบสร้างเหตุการณ์ ความรุนแรง แต่ยังบอกถึงทัศนคติและความเชื่อที่หนังสือพิมพ์มีต่อเหตุการณ์ และสิ่งที่หนังสือพิมพ์ประกอบสร้างขึ้นยังช่วยตอกย้ำ ผลิดซ้ำ ให้ความเชื่อหรือค่านิยมบางอย่างยังคงอยู่สืบไป

3. วิธิดำเนินการศึกษา

บทความนี้ศึกษาเฉพาะปัจจัยทางเพศของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำในข่าวอาชญากรรมเท่านั้น คำว่า “ปัจจัยทางเพศ” ในงานวิจัยนี้ หมายถึงเพศในเชิงชีววิทยาและเพศสภาพของผู้ชายและผู้หญิงในสังคม ไม่รวมถึงเพศที่สาม จำนวนอายุ หรือปัจจัยอื่นๆ ของผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ โดยศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรม แยกตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเพื่อพิสูจน์ว่า ความแตกต่างตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำในข่าวอาชญากรรม มีผลต่อการนำเสนอโครงสร้างพาดหัวข่าว และสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ทางเพศสภาพที่มีอยู่ในสังคมอย่างไร

ข้อมูลพาดหัวข่าวอาชญากรรมเก็บรวบรวมจากหนังสือพิมพ์ไทยแนวประชานิยม เนื่องจากหนังสือพิมพ์ประเภทนี้เน้นนำเสนอข่าวที่ให้ความบันเทิง หรือมีผลต่อความรู้สึกผู้อ่าน จึงมีจำนวนข่าวอาชญากรรมมากเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมใช้ในงานวิจัยมีจำนวน 4 ชื่อฉบับได้แก่ 1) หนังสือพิมพ์ข่าวสด 2) คมชัดลึก 3) เดลินิวส์ และ 4) ไทยรัฐ ในช่วงปี พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2550 จำนวนทั้งหมด 1,507 ข่าว ทั้งนี้เพื่อตอบคำถามของงานวิจัยว่าเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ มีผลทำให้โครงสร้างพาดหัวข่าวแตกต่างกันหรือไม่ จึงจัดระเบียบข้อมูลตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำซึ่งแบ่งเป็น 4 ชุดข้อมูล ตามสัดส่วนที่ปรากฏดังนี้ 1) พาดหัวข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกันจำนวน 866 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 57 2) พาดหัวข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงจำนวน 564 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 37 3) พาดหัวข่าวที่ผู้หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายจำนวน 55 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 4 และ 4) พาดหัวข่าวที่ผู้หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงด้วยกันจำนวน 22 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 1

เมื่อจำแนกข้อมูลตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำแล้วนำมาศึกษาในรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ศึกษาภาพรวมของการรายงานข่าวอาชญากรรมเป็นการศึกษาเนื้อหาในรายละเอียดของข่าวอาชญากรรมว่าหนังสือพิมพ์นำเสนอข้อมูลประเด็นใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวว่า หนังสือพิมพ์เลือกประเด็นใดในรายละเอียดของข่าวมานำเสนอในพาดหัวข่าว

3.2 จำแนกความหมายของข้อมูลที่ปรากฏในพาดหัวข่าวสามารถจำแนกได้ 2 ข้อมูล คือ ข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงและข้อมูลที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ความรุนแรง ในบทความนี้ ข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงจะเรียกว่า “ข้อมูลหลัก” และเรียกข้อมูลที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ความรุนแรงว่า “ข้อมูลรอง” ผู้วิจัยได้จำแนกความหมายของข้อมูลรองให้ชัดเจนขึ้นเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว ดังมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ข้อมูลหลักเป็นหน่วยข้อมูลที่แสดงเหตุการณ์ความรุนแรงว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง ใครเป็นผู้กระทำและใครเป็นผู้ถูกกระทำ
- 2) ข้อมูลรองเป็นหน่วยข้อมูลที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ความรุนแรง มักจะปรากฏร่วมกับข้อมูลหลัก บางพาดหัวข่าวอาจนำเสนอข้อมูลรองโดยไม่มีข้อมูลหลัก ข้อมูลรองในพาดหัวข่าวพบว่ามี 4 รูปแบบดังนี้
 - 2.1) ข้อมูลแสดงสาเหตุของความรุนแรง เป็นข้อมูลที่กล่าวถึงเบื้องหลังของความรุนแรงที่เกิดขึ้นว่ามาจากสาเหตุใด
 - 2.2) ข้อมูลแสดงกระบวนการตำรวจ เป็นข้อมูลที่กล่าวถึงการทำงานของตำรวจแต่ละขั้นตอนหลังจากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้น เช่น การจับกุมผู้กระทำผิด การทำแผนประกอบคำรับสารภาพ การเข้ามอบตัว การเข้าแจ้งความ
 - 2.3) ข้อมูลที่เกี่ยวกับบุคคลในข่าวเป็นข้อมูลที่กล่าวถึงภูมิหลังของบุคคลในข่าว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่ไม่ใช่ข้อมูลกระบวนการตำรวจ
 - 2.4) ส่วนขยายเป็นส่วนที่หนังสือพิมพ์ใช้แสดงทัศนคติและมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ เพื่อกระตุ้นอารมณ์ผู้อ่านให้มีอารมณ์ร่วมต่อเหตุการณ์ที่นำเสนอ

เมื่อจำแนกความหมายของข้อมูลในพาดหัวข่าวแล้ว สามารถจัดรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวเท่าที่ปรากฏในข้อมูลจำนวน 13 รูปแบบดังนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว

1	ความรุนแรง	
2	กระบวนการตำรวจ	
3	สาเหตุความรุนแรง	
4	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในข่าว	
5	ความรุนแรง	กระบวนการตำรวจ
6	ความรุนแรง	สาเหตุความรุนแรง
7	ความรุนแรง	ส่วนขยาย
8	ความรุนแรง	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในข่าว
9	กระบวนการตำรวจ	ความรุนแรง
10	สาเหตุความรุนแรง	ความรุนแรง
11	ส่วนขยาย	ความรุนแรง
12	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในข่าว	ความรุนแรง
13	รูปแบบอื่นๆ	

3.3 เปรียบเทียบรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเพื่อศึกษาว่า เพศชายหรือเพศหญิงในสถานะผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำที่ส่งผลให้พาดหัวข่าวอาชญากรรม มีโครงสร้างที่ต่างกัน

4. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สัดส่วนที่ปรากฏในแต่ละรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว ตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ผลการวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์เลือกแสดงข้อมูลในพาดหัวข่าวของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำแต่ละเพศในรูปแบบใดมากที่สุด เพราะการรายงานข่าวด้วยชุดข้อมูลหนึ่งอย่างซ้ำๆจะทำให้ผู้อ่านได้รับข้อเท็จจริงในมุมมองหนึ่ง จนเชื่อว่าสิ่งที่หนังสือพิมพ์นำเสนอเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด นอกจากนี้การที่หนังสือพิมพ์เลือกรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวที่ต่างกันอาจมีอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ได้ ดังที่แฟร์คลอฟ (Fairclough, 1990) อธิบายว่า การเลือกโครงสร้างข้อมูลที่ต่างกันในการนำเสนอรูปแบบเหตุการณ์เดียวกัน ทำให้ผู้อ่านรับรู้สิ่งที่นำเสนอต่างกันซึ่งเป็นผลจากอุดมการณ์ที่แฝงอยู่

ผลการเปรียบเทียบรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว ตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำสามารถแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ

	เพศผู้กระทำ-ผู้ถูกกระทำ			
	ช-ช	ช-ญ	ญ-ช	ญ-ญ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ความรุนแรง	455 (52.54%)	208 (36.88%)	19 (34.55%)	8 (36.36%)
กระบวนการตำรวจ	68 (7.85%)	61 (10.82%)	5 (9.09%)	2 (9.09%)
สาเหตุ	4 (0.46%)	2 (0.35%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)
ข้อมูลบุคคลในข่าว	1 (0.12%)	9 (1.60%)	0 (0.00%)	1 (4.55%)
ความรุนแรง+กระบวนการตำรวจ	43 (4.97%)	27 (4.79%)	2 (3.64%)	1 (4.55%)
ความรุนแรง+สาเหตุ	31 (3.58%)	5 (0.89%)	4 (7.27%)	2 (9.09%)
ความรุนแรง+ส่วนขยาย	2 (0.23%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)
ความรุนแรง+ข้อมูลบุคคลในข่าว	7 (0.81%)	5 (0.89%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)
กระบวนการตำรวจ+ความรุนแรง	98 (11.32%)	132 (23.40%)	9 (16.36%)	3 (13.64%)
สาเหตุ+ความรุนแรง	106 (12.24%)	78 (13.83%)	13 (23.64%)	3 (13.64%)
ส่วนขยาย+ความรุนแรง	14 (1.62%)	8 (1.42%)	0 (0.00%)	2 (9.09%)
ข้อมูลบุคคลในข่าว+ความรุนแรง	14 (1.62%)	10 (1.77%)	1 (1.82%)	0 (0.00%)
รูปแบบอื่นๆ	23 (2.66%)	19 (3.37%)	2 (3.64%)	0 (0.00%)
รวม	866 (100%)	564 (100%)	55 (100%)	22 (100%)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มักนำเสนอข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงในพาดหัวข่าวอาชญากรรมด้วยรูปแบบ “เหตุการณ์ความรุนแรง” เพียงประเด็นเดียวในทุกกรณีไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงอยู่ในสถานะผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำ แต่ก็มีข้อน่าสังเกตว่า เพราะเหตุใด ในกรณีข่าวที่ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกัน หนังสือพิมพ์จึงเลือกใช้รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว “เหตุการณ์ความรุนแรง” มากถึงร้อยละ 52.54 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่าข่าวอาชญากรรมกลุ่มที่เหลือที่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 30 กว่าเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังพบว่า โครงสร้างพาดหัวข่าวที่ปรากฏมากเป็นอันดับที่สอง แสดงถึงการเลือกข้อมูลรองเป็นส่วนแรกในพาดหัวข่าวที่ต่างกัน 2 กรณีด้วยกันคือ ในกรณีที่มีผู้กระทำเป็นเพศชายกับในกรณีที่มีผู้ถูกกระทำเป็นเพศหญิง กล่าวคือ 1) ในกรณีที่ผู้กระทำเป็นเพศชาย ข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง เลือกเสนอข้อมูลกระบวนการตำรวจในรูปแบบโครงสร้าง “กระบวนการตำรวจ+ความรุนแรง” (36.88%) ต่างกับข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกัน ที่เลือกข้อมูลสาเหตุความรุนแรงในรูปแบบโครงสร้าง “สาเหตุความรุนแรง+ความรุนแรง” (12.24%) และ 2) ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำเป็นเพศหญิงข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงเลือกข้อมูลกระบวนการตำรวจในรูปแบบโครงสร้าง “กระบวนการตำรวจ+ความรุนแรง” (36.88%) ต่างกับข่าวที่หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงด้วยกัน ซึ่งเลือกข้อมูลสาเหตุความรุนแรงในรูปแบบโครงสร้าง “สาเหตุความรุนแรง+ความรุนแรง” (13.64%) ทั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ในกรณีที่ผู้กระทำเป็นเพศชาย ข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกัน เพราะเหตุใดหนังสือพิมพ์ถึงเลือกนำเสนอข้อมูลสาเหตุความรุนแรงเป็นส่วนแรกของพาดหัวข่าวมากที่สุด ในขณะที่ข่าวผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงกลับเลือกนำเสนอข้อมูลกระบวนการตำรวจเป็นส่วนแรกของพาดหัวข่าวมากที่สุด ทั้งๆที่ในรายละเอียดของข่าวนำเสนอข้อมูลในทิศทางเดียวกันคือ มีการเสนอประเด็นการจับกุมผู้กระทำผิดและสาเหตุความรุนแรงเหมือนกัน เช่นเดียวกับในกรณีที่ผู้ถูกกระทำเป็นเพศหญิงข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง เพราะเหตุใดหนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอข้อมูลกระบวนการตำรวจเป็นส่วนแรกของพาดหัวข่าวมากที่สุด ผู้วิจัยมองว่าการที่หนังสือพิมพ์ใช้โครงสร้างพาดหัวข่าว “เหตุการณ์ความรุนแรง” ในข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกันมีสัดส่วนมากกว่าข่าวกลุ่มอื่นๆ และการเลือกนำเสนอข้อมูลรองในส่วนแรกของโครงสร้างพาดหัวข่าวต่างกันตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ มีเหตุปัจจัยที่สามารถเชื่อมโยงกับความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับเพศสภาพที่มีอยู่ในสังคมไทยได้ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

5. ภาพสะท้อนอุดมการณ์ทางเพศสภาพภายใต้รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรม

อุดมการณ์ทางเพศสภาพในสังคมไทยอยู่ภายใต้ระบบความคิด ความเชื่อแบบชายเป็นใหญ่ (patriarchy ideology) ที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายในสังคมนั้นถูกแบ่งบทบาทหน้าที่ด้วย

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมว่าผู้หญิงและผู้ชายควรจะมีพฤติกรรมอย่างไร วิลเลียม พีพิตกุล และกิตติ กันภัย (2546) นำเสนอว่า สังคมคาดหวังต่อบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงต่างกัน เช่น บทบาทของผู้ชายในฐานะหัวหน้าครอบครัว บทบาทของผู้หญิงในฐานะผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูลูก และยังรวมไปถึงความคิด ความเชื่อที่มีอยู่ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ เช่น ค่านิยมเรื่องการรักษานวลสงวนตัวของผู้หญิง ทักษะคติที่ยอมรับในความเหนือกว่าของผู้ชาย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจแฝงอยู่ ซึ่งเป็นอำนาจที่เกิดจากความไม่เท่าเทียม ส่งผลให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายตลอดมา จนกลายเป็นเรื่องปกติและถูกมองข้ามไปว่ามีความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันอยู่ในสังคม

การที่อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ยังคงอยู่ในสังคมนั้น เป็นเพราะสถาบันทางสังคมต่างสร้างวาทกรรมในการตอกย้ำ ผลิตซ้ำอุดมการณ์โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดอุดมการณ์ สถาบันทางสังคมที่มีบทบาทในการครอบงำความคิดของสมาชิกในสังคมได้ครอบคลุมและเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัยนั่นก็คือ สื่อมวลชน ดังที่แฟร์คลาฟ (Fairclough, 1990) เน้นถึงบทบาทของสื่อมวลชนว่าเป็นสื่อสาธารณะที่ควบคุมความคิด ความเชื่อในสังคมผ่านวาทกรรม สิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอขึ้นจะดูน่าเชื่อถือและมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสมาชิกในสังคมเป็นอย่างมาก

ข่าวอาชญากรรมถือเป็นผลผลิตของสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง ที่ช่วยทำหน้าที่ตอกย้ำอุดมการณ์ทางเพศสภาพให้คงอยู่ในสังคมโดยที่ผู้อ่านไม่รู้ตัว การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ได้ช่วยเปิดเผยสิ่งที่แฝงภายใต้พาดหัวข่าวอาชญากรรมได้ว่า พาดหัวข่าวอาชญากรรมไม่เพียงแต่เป็นการรายงานเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ยังมีอุดมการณ์ทางเพศสภาพแฝงอยู่ในประเด็นต่อไปนี้

5.1 พาดหัวข่าวอาชญากรรมตอกย้ำค่านิยม ความเชื่อเกี่ยวกับคุณลักษณะ พฤติกรรมของผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทย คุณลักษณะ พฤติกรรมของผู้ชายและผู้หญิงเป็นสิ่งที่คนในสังคมได้รับการปลูกฝังมาว่าเพศชายควรมีพฤติกรรมอย่างไร เพศหญิงควรมีพฤติกรรมอย่างไร เช่น ผู้ชายต้องกล้าหาญ ไม่ร้องไห้ให้ใครเห็น รักศักดิ์ศรี ชอบแข่งขัน เป็นผู้นำ เป็นต้น ส่วนผู้หญิงต้องมีการยับยั้งชั่งใจ อ่อนโยน พุดจาไพเราะ เป็นผู้ตาม เป็นต้น (วิชชา สันทนาประสิทธิ์, 2543) สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมได้ประกอบสร้างความเชื่อ ความคิดที่ทำให้ผู้ชายและผู้หญิงมีลักษณะและพฤติกรรมต่างกัน และนำไปสู่การวางบทบาทหน้าที่ที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเพศ เช่น ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตาม ผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวสะท้อนให้เห็นว่า พาดหัวข่าวอาชญากรรมตอกย้ำค่านิยม ความเชื่อเกี่ยวกับคุณลักษณะ พฤติกรรมของผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทย ดังนี้

ค่านิยมความเชื่อที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ชาย สืบเนื่องจากในกรณีข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกัน หนังสือพิมพ์เลือกใช้โครงสร้างพาดหัวข่าวรูปแบบที่เป็น “เหตุการณ์ความรุนแรง” เพียงอย่างเดียวมากถึงร้อยละ 52.54 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่าข่าวความรุนแรงกลุ่มที่เหลือ ซึ่งแม้จะเป็นรูปแบบที่พบมากที่สุดเช่นกัน แต่ก็มีสัดส่วนรวรร้อยละ 30 เป็นตัวบอกชี้ว่า หนังสือพิมพ์รายงานเหตุการณ์ที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อกันรวบรวมกันเป็นเรื่องธรรมดาของสังคมที่คนในสังคมเห็นจนเคยชิน และอีกประเด็นหนึ่งคือ การดักขี้นเรื่องศักดิ์ศรีของผู้ชายผ่านการนำเสนอสาเหตุความรุนแรงในพาดหัวข่าว ผู้วิจัยสังเกตว่า สาเหตุความรุนแรงที่ปรากฏในข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกัน มักปรากฏคำเชื่อม “แค่” เช่น “แค่หยีบดินตามไปยิง” (ข่าวสด 27 ก.พ. 50) การใช้คำเชื่อม “แค่” เป็นการแสดงทัศนคติของหนังสือพิมพ์ว่า ถึงแม้สาเหตุความรุนแรงเป็นเพียงเรื่องน้อยนิด แต่เมื่อเกิดกับเพศชายแล้วก็ยอมไม่ได้จนนำไปสู่ความรุนแรง การเลือกใช้รูปภาษาดังกล่าวเป็นการดักขี้นว่าคนในสังคมมองความรุนแรงระหว่างเพศชายเป็นเรื่องธรรมดา เพราะสังคมปลูกฝังความเป็นชายตั้งแต่เด็กว่า ผู้ชายต้องเล่นชกต่อย ผู้ชายต้องมีศักดิ์ศรีใครมาหยามไม่ได้

ค่านิยมความเชื่อที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้หญิง สืบเนื่องจากในกรณีข่าวที่ผู้หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้ชาย หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอข้อมูลสาเหตุของความรุนแรงในรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าว “สาเหตุความรุนแรง+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสอง และมีสัดส่วนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากความรุนแรงนี้เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ค่อยปรากฏเท่าใดนักในสังคมไทย อาจเป็นไปได้ว่าการที่ผู้หญิงไม่ชอบใช้ความรุนแรงโดยเฉพาะกับเพศตรงข้ามเป็นการดักขี้นถึงความเชื่อและค่านิยมที่ผู้หญิงถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กว่า เพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนโยน มีสรีระที่ไม่แข็งแรงเท่ากับผู้ชาย การจะต่อสู้กับเพศชายจึงเป็นไปได้ยาก เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น หนังสือพิมพ์จึงเลือกเน้นประเด็นสาเหตุความรุนแรง เพราะคาดว่าผู้อ่านจะสนใจว่าเพราะเหตุใดผู้หญิงจึงตัดสินใจกระทำความรุนแรงกับผู้ชาย

5.2 พาดหัวข่าวอาชญากรรมดักขี้นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างเพศชายและเพศหญิง ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า สังคมได้ประกอบสร้างค่านิยม บทบาททางเพศที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเพศ กาญจนา แก้วเทพ (2543) ระบุว่า ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมยังคงตรึงอยู่ในสังคม แม้ว่ากาลเวลาทำให้สังคมแปรเปลี่ยนมาอย่างน้อยเพียงใด สังคมไทยยังคงอยู่ภายใต้วัฒนธรรมอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ที่มอบอำนาจ ความชอบธรรมให้เพศชายอยู่เหนือกว่าเพศหญิง ส่งผลให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะที่เป็นรองตลอดมา

พาดหัวข่าวอาชญากรรมได้บอกชี้ว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง เป็นสิ่งที่สังคมรับรู้โดยปริยายว่ามีพื้นฐานมาจากอำนาจที่ไม่เท่าเทียมในสังคม สังเกตได้จากในกรณีข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอข้อมูล

กระบวนการตำรวจ ในรูปแบบโครงสร้าง “กระบวนการตำรวจ+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสองและมีสัดส่วนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และต่างกับข่าวกลุ่มอื่นที่เลือกนำเสนอสาเหตุความรุนแรงในรูปแบบโครงสร้าง “สาเหตุความรุนแรง+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสองถึงแม้ว่าในข่าวกลุ่มนี้มีการนำเสนอข้อมูลสาเหตุความรุนแรงในพาดหัวข่าวบ้าง แต่ก็มีส่วนที่น้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับข่าวที่ผู้หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้ชาย เช่น การไม่พอใจเมื่อภรรยาไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ตนต้องการ “ฆ่าเมียเผาบ้านยิงตัว! หมู่มเหียดเมียไม่ให้นอนด้วย” (คมชัดลึก 24 เม.ย. 50), ความหึงหวง “ชายขมมเงินหมู่มตีเมีย หึงหึงตีเมียตาย” (ข่าวสด 13 ก.ย. 49) เป็นต้น การนำเสนอสาเหตุความรุนแรงในประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นค่านิยมที่มีอยู่ในสังคม เช่น เมื่อผู้หญิงแต่งงานไปแล้วถือเป็นสมบัติของสามี ต้องเชื่อฟังและปรนนิบัติสามี การวางบทบาทของผู้หญิงในรูปแบบดังกล่าวส่งผลให้ผู้หญิงตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีสาเหตุความรุนแรงอีกประเด็นหนึ่งที่ถูกมองข้ามไปโดยเฉพาะสาเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรงทางเพศ เช่น การข่มขืน กระทำชำเรา หนังสือพิมพ์ใช้การตัดสินคุณค่าของผู้กระทำว่าเป็นคนผิดปกติผ่านรูปภาพในการอ้างถึงผู้กระทำ เช่น “แจ้งจับกระเป๋ารถเมล์ที่ข่มขืนผู้โดยสารสาว” (เดลินิวส์ 24 ก.พ. 50) การนำเสนอเช่นนี้ดูเหมือนเป็นการปกป้องผู้หญิงผ่านการประณามผู้ชายที่กระทำการดังกล่าว แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการปกป้องเพศชายในภาพรวมไม่ให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศโดยการมองว่าผู้กระทำเป็นคนผิดปกติ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ทำให้ความรุนแรงทางเพศถูกมองข้ามไปว่าสาเหตุที่แท้จริงไม่ได้อยู่ที่ความผิดปกติของผู้กระทำ แต่อยู่ที่การใช้อำนาจที่ผิดของผู้ชายเพื่อครอบงำผู้หญิง และด้วยเหตุนี้ หนังสือพิมพ์จึงไม่กล่าวถึงประเด็นสาเหตุความรุนแรงในข่าวกลุ่มนี้มากนัก แต่เลือกนำเสนอข้อมูลกระบวนการตำรวจในโครงสร้างพาดหัวข่าว “กระบวนการตำรวจ+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสองและมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เพราะคนในสังคมรับรู้ได้โดยปริยายว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง จึงส่งผลให้ข้อมูลกระบวนการตำรวจถูกเลือกมากที่สุดในช่วงกลุ่มนี้

6. สรุปผลการวิจัย

บทความนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกระทำตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าพาดหัวข่าวอาชญากรรมมีอุดมการณ์ทางเพศสภาพแฝงอยู่ในรูปภาพอย่างไร ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ได้ประกอบสร้างความจริงผ่านการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือตอกย้ำค่านิยม ความเชื่อทางเพศสภาพให้ยังคงอยู่ในสังคมต่อไป เช่น การตอกย้ำ

พฤติกรรม คุณลักษณะของผู้ชายและผู้หญิง การตอกย้ำความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ผ่านการใช้รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวที่ต่างกัน เช่น ในข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้ชายด้วยกัน หนังสือพิมพ์เลือกใช้รูปแบบโครงสร้าง “เหตุการณ์ความรุนแรง” มากที่สุดและมีสัดส่วนมากกว่าข่าวกลุ่มอื่น และเลือกนำเสนอข้อมูลสาเหตุความรุนแรงในโครงสร้างพาดหัวข่าว “สาเหตุความรุนแรง+ความรุนแรง” รูปภาษาดังกล่าวได้ตอกย้ำเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นชายและพฤติกรรมของผู้ชายที่ชอบใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา เช่นเดียวกับในกรณีข่าวที่ผู้หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้ชาย หนังสือพิมพ์ก็เลือกนำเสนอข้อมูลสาเหตุความรุนแรงในโครงสร้างพาดหัวข่าว “สาเหตุความรุนแรง+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสองและมีสัดส่วนมากกว่าข่าวกลุ่มอื่น ซึ่งเป็นการตอกย้ำว่าโดยทั่วไปแล้ว สังคมคาดหวังกับความเป็นผู้หญิงว่าต้องอ่อนโยน เรียบร้อย เป็นผู้ตาม แต่เมื่อผู้หญิงเป็นผู้กระทำความรุนแรงและผู้ชายผู้ซึ่งมีสภาพร่างกายที่แข็งแรงกว่าเป็นผู้ถูกกระทำ หนังสือพิมพ์จึงนำเสนอสาเหตุความรุนแรงในข่าวกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มอื่น เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้อ่านว่าเพราะอะไรผู้หญิงจึงตัดสินใจกระทำความรุนแรง ต่างกับในกรณีข่าวที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง หนังสือพิมพ์เลือกกระบวนกรสำรวจในโครงสร้างพาดหัวข่าว “กระบวนกรสำรวจ+ความรุนแรง” มากเป็นอันดับสองและมีสัดส่วนมากกว่าข่าวกลุ่มอื่น เนื่องจากคนในสังคมรับรู้โดยปริยายว่า สาเหตุที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงคือความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมที่มีอยู่ในสังคม หนังสือพิมพ์ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงประเด็นสาเหตุมากนักในข่าวกลุ่มนี้ จึงทำให้สัดส่วนของโครงสร้างพาดหัวข่าว “กระบวนกรสำรวจ+ความรุนแรง” มีมากกว่ากลุ่มอื่น

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล ที่คอยชี้แนะแนวทางในการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *ความเรียงว่าด้วยสตรีกับสื่อมวลชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทพันธ์ ชินล้าประเสริฐ. (2546). *รายงานการวิจัยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสังเคราะห์งานวิจัยด้านความรุนแรงในสังคมไทย*. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. กรุงเทพฯ.
- มนทกานต์ เชื่อมจิต. (2545). *สตรีกับการถูกทำให้เป็นเหยื่อในหนังสือพิมพ์และชีวิตหลังผ่านพ้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชา สันทนาประสิทธิ์. (2543). *การนำเสนอภาพความเป็นชายในภาพยนตร์ไทยระหว่าง พ.ศ. 2541 - 2542*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาสินี พิพิธกุล และ กิตติ กันภัย. (2546). *เพศและการสื่อสารในสังคมไทย*. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสร่า ปิงเร็ว. (2545). *ความเคลื่อนไหวขององค์กรสตรีและความรุนแรงต่อสตรีในหนังสือพิมพ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Conboy, M. (2007). *The language of the newspaper*. London: Routledge Tayley & Francis Group.
- Fairclough, N. (1990). *Language and power*. London: Longman.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. London: Longman.
- Fowler, R. (1991). *Language in the news: Discourse and ideology in the British press*. London: Routledge.
- Halliday, M. A. K. (1985). *An Introduction to functional grammar*. London: Edward Arnold.

- Thetela, P. (2001). Critique discourses and ideology in newspaper reports: A discourse analysis of the South African press reports on the 1998 SADC's military intervention in Lesotho. *Discourse and society*. SAGE Publication.
- Simpson, P. (1993). *Language, ideology and point of view*. Londres: Routledge.
- Stephen, H. M. (2002). Disinterring ideology from a corpus of obituaries: A critical post mortem. *Discourse and society*. SAGE Publication.
- Van Dijk, T.A. (1988). *News as discourse*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Van Dijk, T.A. (2001). Critical Discourse Analysis. In D. Schiffrin, D. Tannen, & H. E. Hamilton (Eds.), *Handbook of discourse analysis*. Oxford: Blackwell.